

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Den Haag

17 augustus 2005

Ons kenmerk

MLB/JZ/2005/34.474

Onderwerp

Motie over vergoeding openbaarmaking
programma's publieke omroep via de kabel

Hierbij stuur ik u mijn reactie op de motie van de leden Örgü en Van Dam over een vergoeding voor de openbaarmaking van de programma's van de publieke omroep via de kabel en andere distributiekkanalen (Kamerstukken II 2004/05, 29 800 VIII, nr. 239). De motie heeft als strekking dat de publieke omroep uit de hem ter beschikking staande financiële middelen de vergoedingen betaalt en de consument derhalve niet via de kabeltarieven of via de tarieven van andere distributiekkanalen met extra kosten voor doorgifte en auteursrechten van de publieke omroepprogramma's confronteert.

In de motie verzoeken de genoemde leden de regering om in aanstaande besprekingen met de Europese Commissie over de structurele rijksomroepbijdrage aan de publieke omroep, het standpunt in te nemen en uit te dragen dat de "nuloptie" niet kan worden beschouwd als concurrentievervalsing. Tevens verzoeken zij de regering om te bewerkstelligen dat de bestaande "nuloptie" onverkort en ongewijzigd wordt gehandhaafd zolang niet onomstotelijk vaststaat dat deze in strijd is met de Europese regelgeving. De motie is op 30 juni 2005 door de Tweede Kamer aanvaard.

Naar aanleiding van de motie het volgende. Zoals in de brief van 3 mei 2005 aan uw Kamer (Kamerstukken II 2004/05, 29800 VIII, nr. 203) reeds uiteen is gezet, zijn de aanspraken op auteursrechtelijke bescherming vastgelegd in verschillende internationale verdragen en in Europese regelgeving. Het al dan niet gefinancierd zijn met publieke middelen doet geen afbreuk aan de erkenning van (im)materiële belangen van auteurs, uitvoerende kunstenaars, fonogrammen- en filmproducenten, omroeporganisaties en producenten van databanken met betrekking tot de werken die zij hebben voortgebracht. Op grond van het auteursrecht staat het de publieke omroep vrij een vergoeding te vragen voor de "eigen rechten". De publieke omroep kan dat zo nodig via de rechter afdwingen. In de wet is geen bepaling opgenomen om van dit auteursrechtelijke regime af te wijken. Dit betekent dat op grond van de wet de publieke omroep niet gedwongen kan worden geen vergoeding voor de eigen auteursrechten te vragen en zodoende te bewerkstelligen dat de bestaande "nuloptie" (onverkort en ongewijzigd) blijft gehandhaafd.

In dit verband is in voornoemde brief aan de Kamer al verwezen naar het vonnis van de rechtbank Amsterdam in het kortgeding tussen Buma c.s. en de kabelexploitanten van 7 april 2005. De rechter merkte daarin op dat niet goed valt in te zien waarom de kabelexploitanten nog rechten zouden kunnen ontlenen aan de nuloptie. Daarnaast valt volgens de rechter niet in te zien waarom de auteursrechthebbenden in de nieuwe situatie die na het opzeggen van de collectieve overeenkomst is ontstaan geen vergoeding van de kabelexploitanten zouden kunnen bedingen voor openbaarmaking van hun werken via de kabel. De kortgedingrechter heeft voorts bepaald dat de vergoedingsregeling zoals die gold onder de collectieve overeenkomst tot 1 oktober 2005 wordt voortgezet. Tot deze datum is de handhaving van de huidige "nuloptie" in ieder geval verzekerd.

In dit kader kan ook gewezen worden op de onlangs gepubliceerde ontwerpbesluiten van de OPTA waarover de Kamer bij brief van 19 mei 2005 is geïnformeerd (Kamerstukken II 2004/05, 26 643 en 27 088, nr. 62). In het licht van de verplichting tot het opstellen van een kostentoerekeningsstelsel zal de OPTA nog nader onderzoeken of de huidige tariefniveaus te hoog zijn of niet. Totdat men hiermee klaar is, wil de OPTA de kabeltarieven van de vijf grootste kabelbedrijven bevroren op het niveau van de inflatie.

In eerdergenoemde brief aan de Kamer van 3 mei jl. is aangegeven dat naast het auteursrecht ook rekening moet worden gehouden met het mededingingsrecht. Van belang daarbij is de, in onderhavige motie bedoelde, brief van Directoraat-Generaal Concurrentie (hierna: DG COMP) van de Europese Commissie van 3 maart 2005. Overeenkomstig artikel 17, lid 2, van de procedureverordening (Verordening (EG) nr. 659/1999 van de Raad van 22.3.1999) bevat deze brief het eerste oordeel van DG COMP over de jaarlijkse betalingen aan de Nederlandse publieke omroepen en de verenigbaarheid daarvan met de gemeenschappelijke markt. Deze brief van DG COMP is uw Kamer bij voornoemde brief van 3 mei jl. ter vertrouwelijke kennisneming toegezonden. Het voorlopig standpunt van DG COMP ten aanzien van de auteursrechten is, met instemming van DG COMP, in de brief van 3 mei jl. wel openbaar gemaakt.

Alvorens DG COMP overgaat tot het vaststellen van een definitief oordeel zullen er nog gesprekken plaatsvinden met de Nederlandse autoriteiten.

Het eerste oordeel van DG COMP luidt dat de jaarlijkse betalingen alleen als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt kunnen worden beschouwd als de Nederlandse autoriteiten de nodige maatregelen nemen. Voor wat betreft het al dan niet vragen van een auteursrechtelijke vergoeding door de publieke omroep merkt DG COMP op dat, hoewel de publieke omroep volgens de Nederlandse rechtspraak wettelijk het recht heeft auteursrecht te innen, hij dat niet doet. Dit brengt, naar het oordeel van DG COMP, de commerciële omroepen, die voor de uitgifte van hun programma's afhankelijk zijn van de kabelexploitanten, in een nadelige onderhandelingspositie als het gaat om de inning van auteursrechten. Door af te zien van auteursrechten, haalt de publieke omroep niet de maximale opbrengst uit de commerciële exploitatie van publieke programma's waardoor de noodzaak van financiering door het Rijk is toegenomen. Daardoor wordt de concurrentie meer vervalst dan nodig is voor de verstrekking van de openbare dienst, aldus DG COMP.

Of en in hoeverre DG COMP de verschillen in doorgifte via de kabel tussen de publieke en commerciële omroep heeft meegewogen in zijn overweging inzake concurrentievervalsing is niet duidelijk. Ik ben daarom bereid het "must-carry" aspect van de doorgifte in relatie tot het niet vragen van een auteursrechtelijke vergoeding door de publieke omroep, in het kader van de onderhandelingen over het eerste oordeel, met DG COMP te bespreken.

Voorts is van belang dat uit de brief van DG COMP niet duidelijk blijkt of het innen van een auteursrechtelijke vergoeding door de publieke omroep altijd moet om strijdigheid met het EG-verdrag te voorkomen, dan wel dat DG COMP bij het beoordelen of auteursrechten geïnd moeten worden rekening houdt met een eventuele wettelijke bepaling die ziet op een verplichting om geen vergoeding voor de eigen auteursrechten te vragen. Dit aspect zal ik ook met DG COMP bespreken. Over de definitieve uitkomsten van de besprekingen met DG COMP zal ik uw Kamer informeren.

De staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,

(mr. Medy C. van der Laan)